Upprättare: Margareta E Berger

Fastställare: Johnny Hillgren

Märkning av in- och utfartsvägar. Hälso- och sjukvård, Region Gävleborg

Innehåll

1. Syfte och omfattning 1
2. Allmänt 1
3. Ansvar och roller 2
3.1 Verksamhetschef 2
3.2 Vårdenhetschefer 2
3.3 Hälso- och sjukvårdspersonal 2
4. Beskrivning 2
4.1 Märkning 2
4.2 Märkning med följande text 3
4.3 Dokumentation i patientjournal 5
5. Dokumentinformation 5
Referenser 6

Kopiering utanför garanteras endast utskriftsdatumet

1. Syfte och omfattning

Detta dokument beskriver märkning av in- och utfartsvägar (katetrar, sonder, dränage mm) för att förhindra risken för förväxling. Rutinen gäller alla hälso- och sjukvårdsverksamheter inom Region Gävleborg samt privata vårdgivare med landstingsavtal.
Märkningen skall även förbättra skötseln av in- och utfartsvägar och kan därigenom minska riskerna för Vårdrelaterande infektioner, VRI.

2. Allmänt

Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård. Patientsäkerhet beskrivs i lagen som ett skydd för patienten mot vårdskada vilket innebär lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits. Många relativt enkla åtgärder kan öka patientsäkerheten högst avsevärt när det gäller märkning av patientens in- och utfarter.

Rutinen utgår till största del från Vårdhandboken med komplettering av lokala anvisningar. Se Vårdhandboken Märkning av in- och utfartsvägar Översikt

När patienten har flera in- och utfarter finns det en stor risk för förväxling. Om man ger läkemedel, infusioner eller sondnäring i fel in- eller utfartsväg kan det få allvarliga konsekvenser. För att undvika förväxling och därmed öka patientsäkerheten är det viktigt att katetrar, sonder och dränage mm. märks tydligt. Det bör framgå vilken typ av slang det är, för vilket ändamål, när den är omlagd och vem som är ansvarig. Använd inte förkortning av kateterns namn då det i sig är en risk för förväxling.

Färgkodning kan innebära ökad förväxlingsrisk om patienten förflyttas till ett område där man använder andra färgkoder. Eftersom det inte finns en standardiserad färgkod i landet för olika in- respektive utfartsväg, bör vita etiketter med svart text användas (Vårdhandboken).

3. Ansvar och roller

3.1 Verksamhetschef

Ansvarar för att det finns rutiner för hur märkning ska gå till samt att kommunicera denna rutin inom sitt verksamhetsområde.

3.2 Vårdenhetschefer

Ansvarar för att kommunicera samt implementera rutinen, men även för tillämpning och uppföljning.

3.3 Hälso- och sjukvårdspersonal

Den hälso- och sjukvårdspersonal som sätter in- respektive utfarten har ansvar för att märkning sker. Själva märkningen kan utföras av annan person, som t.ex. assisterar vid inläggning. När ny märkning krävs under användningstid utförs den av ansvarig sjuksköterska eller läkare.

4. Beskrivning

4.1 Märkning

- Vit etikett med svart text
- Undvik förkortningar
- Vissa katetrar och sonder har flera anslutningar. Det är då extra viktigt med noggrann märkning av varje anslutning. Märkningen bör ske så nära anslutningen som möjligt.
- Infusionsslangar som kan kopplas till olika infarter märks i den distala delen av slangen. Detta för att ge uppmärksamhet och skapa ytterligare en barriär för att förhindra att läkemedel administreras i fel infart.
- Specifik enteral/oral spruta är ofta märkt av tillverkaren. Om inte förmärkt spruta används ska sprutan förses med etikett "sond". Andra tillbehör som kan behöva användas ska också märkas. Annan viktig information dokumenteras i patientjournalen, till exempel omläggning och daglig inspektion av insticksställe och infart.
- Dränage skall numreras.
- Datum och signatur.

Beställning av etiketter görs i Inköpssystemet Proceedo, se beskrivning:
Läkemedelsförsörjning - Beställning av etiketter, påsar och narkotikajournaler.

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

Sök på ”etikett” följt av en del av infartsbenämningen: ex. etikett central, etikett perifer, etikett dialys. Observera att förkortningar, ex PVK, ska ej används.

4.2 Märkning med följande text

- Central venkateter
- PICC-line
- Subkutan venport
- Central dialys kateter
- Artärkateter
- Epiduralkateter
- Intratekalkateter
- Pleurakateter
- Nefropyelostomikateter (KAD skall inte märkas)
- Dränage (Dränage 1, Dränage 2 osv.)
- Gastrostomi/Peg
- Sond
- Sondspruta. (Märkning ska även innefatta ex. sondmatningsspruta som bör förses med en etikett).
- Perifer venkateter. (Om inte förlängningsslang används: applicera etikett på förbandet med datum, tid och signatur. Tänk på att inte skriva direkt på plasten på förbandet).
- Långtids PVK
- Tenchoff kateter
- Trakeal Kuff

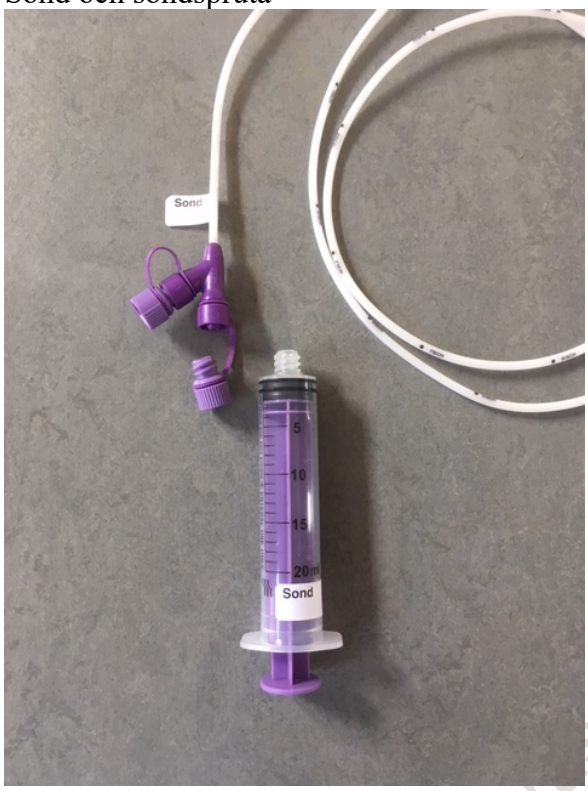
Infusionsslangar som kan kopplas till olika infarter märks i den distala delen av slangen. Detta för att ge uppmärksamhet och skapa ytterligare en barriär för att förhindra att läkemedel administreras i fel infart.

Bilder på hur märkning bör ske finns i Vårdhandboken.

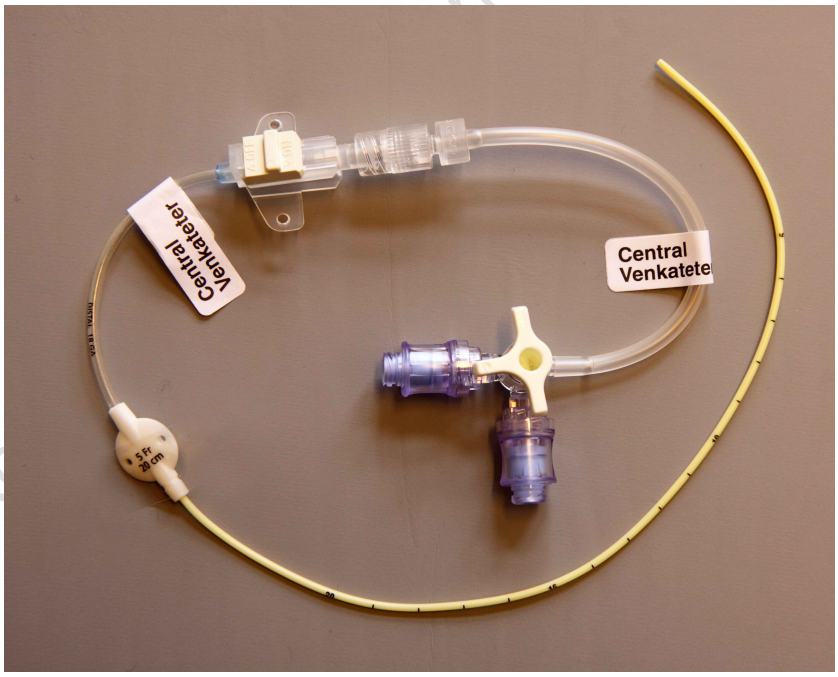
Nedan ytterligare förslag på märkning:

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

Sond och sondspruta

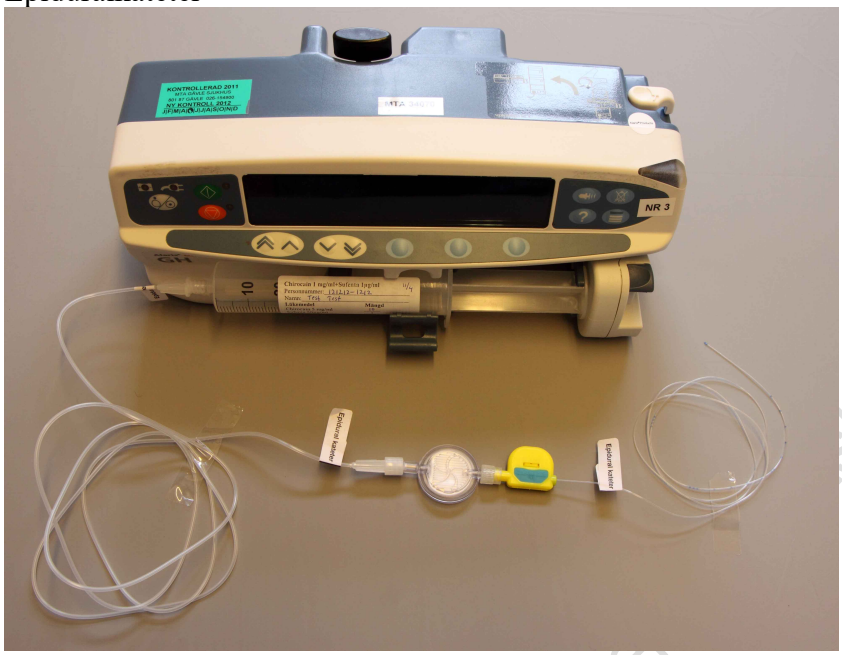

Central venkateter

Kopia är giltig endast utskriftsdatumet

Epiduralkateter

4.3 Dokumentation i patientjournal

Dokumentation skall utföras i patientens journal vid insättandet av respektive infartsväg. Här skall det tydligt framgå: typ av kateter, läge, datum/tid för omläggning av instickställe; ev. avsteg från rutin i samband med omläggning, instickställets utseende, ev. komplikationer, åtgärder, samt resultat. Här bör även subjektiva besvär hos patienten dokumenteras.

Eventuella avvikelser från rutinen skall registreras i patientens journal, samt avvikelserapporteras till aktuell vårdenhetschef.

5. Dokumentinformation

Denna rutin har uppdaterats i samarbete med bl.a.
John Mälstam, chefläkare Division Operation,
Jessica Eriksson, apotekare, Enheten för klinisk vårdutveckling
Eva Reidemar, Sjuksköterska/utbildare, Enheten för klinisk vårdutveckling
Birgitta Dahlgren, kvalitetssamordnare, VO Anestesi
Göran Mossberg, driftchef, VO Anestesi
Elin Enfält, driftchef, VO Anestesi
Margareta Berger, samordnare övergripande kliniska rutiner, Region Gävleborg

Kopians giltighet garanteras endast till utskriftsdatumet

Referenser

Dokument	Plats
Vårdhandboken - Märkning av in- och utfartsvägar	wwwvardhandboken.se
Patientsäkerhetslag SFS 2010:659	riksdagen.se

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet